

Les altres capitals

L'actual debat sobre Catalunya com a província única planteja ineludiblement una altra qüestió d'una importància cabdal: la del paper que han de jugar, en el futur del país, les ciutats supracomarcals, intermèdies entre la gran capital i els municipis capdavaners d'una comarca estricta. Pensem, és clar, en les capitals de les altres tres províncies estatals que ara configuren Catalunya juntament amb la de Barcelona, però la llista de ciutats intermèdies no s'esgota pas amb elles, sinó que continua amb unes quantes més, escampades arreu del mapa català.

Tant en la imatge expressiva de la cartografia com en la realitat encara més palpable dels seus fluxos econòmics i socials, Catalunya apareix clarament articulada com un conjunt d'aglomeracions urbanes. I potser no hi ha gaires països que tinguin, com el nostre, una xarxa tan sòlida de ciutats intermèdies de caràcter mitjà, en les quals la identitat és un concepte viu i el sentit de la mesura una norma indeclinable.

En un article titulat *Elogi de les Girones*, que li va valer el premi periodístic Manuel Bonmatí, Vicenç Villatoro deia que caldria definir el paper de la capital i el de les no capitals en la vida política, cultural i cívica de Catalunya. Es preguntava "què en fem de la vintena de Girones" escampades pel territori nacional, i donava aquesta pista per a la resposta: "Jo crec que les Girones aguanten el país". Hi ha, en efecte, unes quantes ciutats que encarnen un sentit —innat o adquirit— de capitalitat i que són, legalment o de fet, les capitals d'uns territoris supracomarcals que s'han anat definint i concretant en el decurs dels segles. Ciutats que, amb competències administratives especials o sense elles, han esdevingut pols d'atracció en múltiples camps i que ofereixen als habitants del seu entorn mil possibilitats de relació i d'intercanvi. Ciutats convertides en ponts a través dels quals els pobles més o menys propers poden comunicar-se entre ells la riquesa econòmica, la pluralitat cultural, l'estil de vida. Ciutats creadores i receptores alhora que, a més de generar i de difondre les seves propostes, recullen amb avidesa les aportacions de l'entorn. Aquesta plenitud entrellaçada és la que les ajuda a resistir el poder de succió de les metròpolis i a enfrontar-se amb èxit al centralisme, la prepotència i la força erosiva de les macrociutats.

Ara es corre el risc que una nova fórmula d'ordenació administrativa atorgui a la gran capital més competències i més recursos i eixampli encara més el seu àmbit de poder. Per això cal reivindicar amb força les atribucions que encara posseeixen les ciutats intermèdies, les capacitats que tenen acreditades, el potencial creatiu que estan cridades a desenvolupar, el paper aglutinador i equilibrador que han jugat i han de continuar jugant en l'escenari de la vida col·lectiva. Una nova ordenació del país no serviria de res si no sabés organitzar-lo amb eficàcia sobre les seves bases reals. La història i la vida han dibuixat Catalunya tal com és: amb Barcelona, però també amb moltes Girones. I aquesta realitat present, que és fruit del passat, no pot ser menystinguda, sinó plenament assumida, en el moment de planejar el futur.